

**Pometet ved Spøttrup Borg,
Anton Pedersens Æble-Samling,
i de tidligere
parceller
”Frugtkolonien Spøttrup Mark”
etableret straks efter
udstyknngen af jordtillægget fra
Spøttrup Borg.**

Tilrettet udgave efter reduceret budget ultimo juli 2008.

Baggrunden for Demonstrationsprojektet:

Vestsalling Podelklub har igennem en årrække arbejdet med frugtræer i Vestsalling med henblik på at skabe grundlag for at få podet og udplantet frugtsorter af de ældre typer, der er kendetegnet ved en god sundhed samt en god og mangfoldig smag og ikke mindst i blomstringstiden fylde egnen med en himmelsk duft og madsted for de lokale honningbier

Der er særlige hensyn, der skal tages ved udvælgelse af grundstammer og frugtsorter, når de skal vokse og udvikle frugtsætning i kystnære områder i Vestjylland. På den baggrund blev projektet ”Rødding-Æblets by i Salling” formuleret. Projektet har i nogle sammenhænge nydt godt af tildeling af midler fra forskellige puljer og projektet er nu under udfoldelse, og der er etableret en række konkrete samarbejdsinitiativer til Skive Kommune, Lokalhistorisk Arkiv Spøttrup, Museet på Spøttrup Borg, Slots- og ejendomsstyrelsen, Det Biovidenskabelige Fakultet på KU (tidligere KVL) – Afd. for Landskab samt Afd. Pometet. I korte træk går projektet ud på over en årrække at få plantet mange frugtræer i og omkring Rødding med henblik på styrkelse af den landskabelige værdi, styrke sammenhængskraften i byen, lokalt uddannelsesprojekt samt udvikle udnyttelsen frugten (se vedlagte projektbeskrivelse – Bilag 3).

Den historiske vinkel på frugtavl i Salling.

Ved statens overtagelse af middelalderborgen Spøttrup Borg i 1937 blev jordtillægget udstykket til 27 statshusmandsbrug samtidig med, at bygningerne samt vold- og haveanlægget blev renoveret. Bygningerne drives i dag som et museum af Spøttrup Borgmuseum, mens have- og voldanlægget drives af Slots- og ejendomsstyrelsen (SES). Her har SES senest d. 21/4-08 offentliggjort en Perspektivplan for have- og voldanlægget (se www.ses.dk/24booooc). I planen beskrives nærmere den historiske frugthave, der lige nu etableres og planerne for en ny picnichave i forbindelse med Traktørstedet (her indgår ovennævnte projekt i denne sidste del – generelt er der endvidere aftalt en kobling mellem projektet ”Rødding – Æblets by i Salling” og SES’s projekter i og omkring Spøttrup Borg).

Til hver af disse 27 statshusmandsbrug etableret ved udstykningen af Spøttrup Borg blev der udlagt en parcel – fysisk placeret direkte i tilknytning til hinanden – på hver ca. en tdr. land til tvungen etablering af en frugthave. Baggrunden herfor fremgår ikke tydeligt af de eksisterende kilder, men de blev etableret under rimelig stor national politisk opmærksomhed – baggrunden kan man i dag kun gisne om, men det kunne ud fra tidsånden være for at styrke havebrugstanken i Salling-området blandt husmænd (som netop var udbredt i andre dele af landet for denne gruppe) ud fra primært en

økonomisk tankegang – men også – netop i tiden efter depressionen i 30'erne som et sundt supplement til den daglige kost eller måske en imødekommelse af de konklusioner, der er for Salling-området i ”Beretningen fra Fællesudvalget for lokale iagttagelserplantninger og frugtsortsundersøgelser om FRUGTSORTSUNDERSØGELSERNE 1916 – 1922” populært kaldet ”Danmarks Frugtavl” publiceret 1925. Undersøgelsen er mere end 75 år gammel og er den seneste detaljerede frugtsortsundersøgelse i Danmark. I denne er konklusionen, at der for Salling er et lang større potentiale for frugtavl end det, der udnyttes både dyrknings- og konsummæssigt, når man vel og mærke tager højde for valg af sorter. En helt 3. forklaring kunne være at imødegå de fortsatte myter – som vel at mærke sig fortsat er særdeles livskraftige i Vestsalling – *at der ikke kan gro frugttræer i Vestjylland, der kan bære frugt – det hører de østlige egne af landet til.*

Personen, der forestod denne frugtsortsundersøgelse hed Anton Pedersen – den senere prof. ved den daværende Landbohøjskole og fadder til Pometet. Han er født og opvokset i Volling ca. 6 km øst for Rødding og ligger i dag begravet på Volling Kirkegård.

Demonstrationsprojekt om bevaring og bæredygtig udnyttelse af plantegenetiske ressourcer for jordbrug og fødevarer – Anton Pedersens Æblesamling..

De første ideer bag demonstrationsprojektet:

Den første tanke tidligt i projektovervejelserfasen var at hædre en lokal person, der har gjort en forskel på national plan indenfor pomologien samtidig med de tanker, der er om på et fagligt plan at sikre tidligere anvendte fødevarer en genetisk overlevelse – altså en kombination af en mindelund for ham og en bankboks med relikvier til mulig senere brug samt mulighed for lokal brug af podekviste og basis for mellemfolkelige aktiviteter af forskellig type. Det videre arbejde med ideen har været drøftet i mange fora og rafineret ideen betragteligt.

Visionen for Demonstrationsprojektet:

Der skal etableres en samling af æbletræer, der består af sorter, der kan gro og udvikle frugt i kystnære egne af Vestjylland. Frugtsætningen skal være god og have til formål, at den kan anvendes i husholdningen/i en produktion med baggrund i dens gode smag, en god fødevarer kvalitet, sunde træer og være dyrket under en miljøvenlig driftsform.

Missionen for demonstrationsprojektet:

Indenfor et partnerskab, der består af jordejerne, lokalebefolkningen, de stedlige og nationale historiske fagfolk samt havebrugsmæssige fagfolk i universitetsmiljøet, skal der etableres en æbletræssamling, der kan gro og udvikle frugt i kystnære egne af Vestjylland i mindst et 30 årigt perspektiv indenfor rammerne af den historiske dimension, der hersker på det fysiske sted.

Formålet med Demonstrationsprojektet:

Det er intensionen med dette Demonstrationsprojekt at få skabt en æbletræssamling, hvor træerne er kendetegnet ved, at de kan gro og udvikle frugt i kystnære egne af Vestjylland med baggrund i de traditioner, der tidligere lå i selvforsyningstanken og den tidligere konventionelle drift af frugtplantager i det hedengangne erhverv havebrug, men vel og mærke under en miljøvenlig driftsform.

Æbletræssamlingen har til formål:

- at være en "genbank" i forhold til det nationale Pomet,
- at være arnestedet for en opblomstring af det enestående og særlige ved at eje et frugttræ – helt i tråd med tidsånden af 2008 med fokus på:
 - kvalitetsfødevarer produceret under miljøvenlige former
 - mangfoldighed i vareudbuddet
 - at få tilknyttet den gode historie til produktet (storytelling)
- imødegåelse samt brydning af den igennem generationer særdeles levedygtige myte om, at frugtavl ikke kan lade sig gøre i Vestjylland. Med henvisning til "Danmarks Frugtavl" er konklusionerne samstemmende for Thisted, Hurup, Mors, Skive, Holstebro, Lemvig, og Ringkøbing (som alle ligger i kystnære omgivelser i Vestjylland, at potentialet er dåligt udnyttet grundet forhold som:
 - forkert sortsvalg
 - forkert valg af grundstamme
 - manglende kalk i jorden
 - og enkelte steder overgødsning med alje
- at indsamle, registrere samt få identificeret gamle æblesorter, der har vist sig at kunne gro og udvikle frugt i kystnære egne i Vestjylland, og som lokalbefolkningen har sat pris på smagsmæssigt
- at få tilført et af de mest frugttræsfattige egne af Danmark flere frugttræer

Demonstrationsprojektet:

Jordlodderne inddeles i to afsnit og består samlet set af ca. 1 ha. (se map-info billede og matrikelkort – bilag 4):

1. afsnit bliver selve "genbanken" for de registrerede sorter. Grundet krav fra Direktoratet er der forlods prioriteret 45 sorter som efterfølgende skal vurderes af medarbejdere fra DBF-KU (Pometet) med baggrund i Anton Pedersens frugtsortsundersøgelse, "Danmarks Frugtavl". Der udvælges alene sorter, der kan vokse og bære frugt i kystnære egne i Vestjylland. Følgende arbejdsdeling er aftalt:
 - a. at, udvælgelsen af sorter/arter foretages af Torben Toldam-Andersen, Maren Korsgaard og Claus G. Larsen fra Pometet på DBF-KU
 - b. det forventes at Pometet kan levere podedkviste eller kan anvise leverandører der kan levere flerårige træer
2. afsnit bliver et laboratorium til afprøvning af podninger fra eksisterende æbletræer i Vestjylland. Disse træer vil blive fundet gennem annoncering og anden form for publicering i forhold til ganske almindelige borgere dog med særlig fokus på den ældre del af befolkning i Vestjylland. Disse kontakter eksisterer i dag. Her vil der blive podet forskellige træer, og i et samarbejde med DBF-KU Pometet vil sorterne blive forsøgt identificeret med de til lejligheden eksisterende muligheder. Som grundlag for denne indsamling vil Anton Pedersens identifikationsskema fra frugtsortsundersøgelsen blive anvendt. Identifikationen vil ske på baggrund af eksisterende litteratur, Pometets medvirken, en ny nøgle, der er under udvikling på interskandinavisk niveau af bl. a. medarbejdere fra Pometet og offentliggøres i efteråret 2008 samt forhåbentlig på sigt genetiske undersøgelser. Ambitionen er lokalt at få sikret Pometet en lokal biologisk station. Arbejdsdelingen bliver:
 - a. at, Vestsalling Podedklub forstår indsamlingen, podningerne og udplantningen

b. Pometet hjælper med/forestår identifikationen

Parter i Demonstrationsprojektet:

Demonstrationsprojektet etableres i et samarbejde mellem:

- jordejerne Søren & Tage Andersen, Svineproduktion I/S, Spøttrup Mark, 7860 Spøttrup
- Vestsalling Podelklub med en kobling til projektet ”Rødding – Æblets by i Salling”
- Skive Kommune
- Museet på Spøttrup Borg
- Slots- og ejendomsstyrelsen
- Pometet på DBF-KU

Den fysiske placering af Demonstrationsprojektet:

Den fysiske placering er indtegnet på vedlagte kort (bilag 4). Arealet udgør ca. 1 ha og ligger op af tilkørselsvejen til Museet på Spøttrup Borg, der hvert år besøges af mere end 40.000 besøgende.

Om den fysiske placering kan yderligere nævnes, at:

- den planlagte flytning af museets parkeringsanlæg kommer til at grænse direkte op til Demonstrationsprojektet
- der er lavet aftaler med museet om en mulig kobling mellem deres arrangementer og Demonstrationsprojektet
- Demonstrationsprojektet kan anvende lokaler på museet til dets arrangementer
- der er fortæringsmuligheder for besøgende på ”Traktørstedet” – restauranten i forbindelse med museet
- der er overnatningsmuligheder flere steder inden for 2 km. fra Demonstrationsprojektet
- Spøttrup Hallen grænser umiddelbart op til disse parceller og vil efter den store ombygning (er besluttet og gennemføres i 2008/09 – med en beløbsrammen på 7,5 mill. kr.) komme til at indeholde moderne og effektive møde- og conferencefaciliteter, der kan anvendes af Demonstrationsprojektet
- den fysiske placering af Demonstrationsprojektet betyder at stedet passerer i skellet af et stort anlagt cykelstisystem fra Skive på den nedlagte Vestsallingbane
- det er aftalt med Skive Kommune, at dette cykelstisystem beplantes med æbletræer indenfor det gamle Rødding Sogn af Æbleprojektet i Rødding.
- det er aftalt med Slots- og ejendomsstyrelsen, at træerne i alt dette hovedsagelig skal bygge på den historiske dimension – dette indebærer, at Haveanlæggets frugthave ved Spøttrup Borg sammen med den planlagte have omkring Traktørstedet, at de benyttede planter skal vise en tidsmæssig progression, når man bevæger sig fra Spøttrup Borg og op til/i Rødding

Jordejerne deltager i Demonstrationsprojektet, og er indstillet på, at jorden overgår til dette formål i mindst 30 år under de konditioner, der er opstillet i vejledningen for udnyttelsen af puljen for demonstrationsprojekterne.

Målgrupper for Demonstrationsprojektet:

Der er en særlig gruppe som består af parterne.

Herudover er borgerne i Rødding, fagfolk, studerende, skolelever, børn i dagtilbud, generelt interesserede, børnefamilier – og særligt borgere i Vestjylland.

Den lokale kapacitet til at gennemføre Demonstrationsprojektet:

Alle disse overvejelser har været vendt med borgere i Rødding, forskellige interessenter samt de direkte involverede parter. Med den profil der er på Demonstrationsprojektet i Vejledningen, de tanker der er i projektet ”Rødding – Æblets by i Salling”, det parterne i Demonstrationsprojektet vil sammenholdt med den enorme opbakning til projektet ”Rødding – Æblets by i Salling” er der en stærk vilje til at gennemføre dette projekt og helst netop indenfor de rammer, som Vejledningen angiver – og det vil man gerne måles på. Arbejdskraften er ulønnet.

Den lokale forankring af Demonstrationsprojektet:

Demonstrationsprojektet vil blive almennyttigt uden økonomiske særinteresser fra nogen af parterne.

Der planlægges med, at driften efter projektperioden kan afholdes af lokale kræfter i samspil med vedligeholdelsen af de udplantede træer i projektet ”Rødding – Æblets by i Salling”. Dette sker for vedligeholdelsesarbejdet i tæt dialog med Stadsgartneren i Skive og hans afdeling. Her skal det bemærkes, at vi er i et landdistrikt, der er kendetegnet ved selvstændighedskulturen koblet til foreningstanken. Her er der en lang lang tradition for på et mellemfolkeligt plan at indgå i forpligtende fællesskaber omkring institutioner (forstået i en sociologisk forstand) og her yde en indsats af arbejdsmæssigt/økonomisk karakter for at udvikle og fastholde dem.

Til understøttelse af dette vil der løbende blive udviklet årligt tilbagevendende arrangementer med baggrund i havebrug/frugtavl for at understøtte den lokale bosætning og kulturudvikling. Her vil Demonstrationsprojektet indgå som en særlig forankring ligesom den historiske fundering.

Projektet ”Rødding – Æblets by i Salling” investerer i et større mobilt semiprofessionelt mosteri efter mellemeuropæisk standard, som skal være med til at understøtte brugen af æbler/frugt lokalt og på sigt forhåbentlig initierer en erhvervsudvikling.

Generelt er der aftalt følgende arbejdsdeling i Demonstrationsprojektet:

Pometet:

1. forestår anbefalinger af randbeplantning
2. forestår rådgivning om tilførsel af gødning/mineral mv.
3. forestår rådgivning om jordbehandling
4. forestår beslutningen om beplantningsformen

Vestsalling Pødeklub:

1. tager sig af randbeplantning,
2. tager sig af podearbejdet,
3. tager sig af udplantningen,
4. tager sig af vedligeholdelsen

Spøttrup Borgmuseum i samarbejde med Vestsalling Pødeklub

1. forestår adgangen til Demonstrationsprojektet
2. inddrager løbende Demonstrationsprojektet i deres aktiviteter

Organisering og styring af Demonstrationsprojektet:

Aftalen med ministeriet er bestemmende for Demonstrationsprojektets udvikling under og efter projektperioden.

Demonstrationsprojektet styres under denne aftale af en overordnet styregruppe med en repræsentant for hver af parterne. Ministeriet tilbydes en plads i denne overordnede styregruppe.

Den daglige ledelse forestås af den fagligt ansvarlige sammen med den anden projektleder fra projektet "Rødding – Æblets by i Salling" i et tæt samarbejde med borgere fra Rødding organiseret i forskellige laug (arbejdsgrupper):

- laug, der forestår vedligeholdelse af arealet, poder og vedligeholder træerne
- laug, der tager sig af den opsøgende funktion med at få identificeret eksisterende sorter, der opfylder betingelserne for at blive plantet i Demonstrationsprojektet
- laug, der forestår formidlingen samt arbejdet med skoleklasserne
- laug, der forstår afprøvningen

Tidsplan:

Perioden:

1/8-08 – 1/9-08	detailplanlægning af projektet, begyndende klargøring af jorden, indhegning af jorden, etablering af en hjemmeside
1/9-08 – 1/10-08	beslutning om sorter til udplantning i afd. 1 samt vurdering af mulige sorter til afd. 2, vedligeholdelse af arealet, endelig beslutning om formidlingsstrategien samt iværksættelse heraf præsentation af Pometet for offentligheden, opsøgning af træer til afprøvning
1/10-08 – 1/12-08	begyndende udplantning af træer i afd. 1 & 2 samt vedligeholdelse
1/12-08 – 1/4-09	podning af træer dels til udplantning i april 09 og dels til muligt salg til besøgende, arrangementer
1/4-09 – 1/5-09	udplantning af træer samt "åbent hus-arrangement"
1/4-09 – 1/12-09	løbende vedligeholdelse af træer og areal, arrangementer, formidlingsinitiativer, opsøgning af træer til afprøvning
1/12-09 – 1/4-10	podning af træer
1/4-10 – 1/5 –10	udplantning af træer, arrangementer
1/4-10 – 31/12-10	vedligeholdelse af areal, podning af træer, arrangementer, opsøgning af træer til afprøvning, 1. vurdering af sundhedstilstanden, beslutning om det videre arbejde i Pometet

Effekt af Anton Pedersens Æble-samling:

- at der etableres denne samling med mindst en levetid på 30 år, der vil få stor publikumssøgning fra lokalt, regionalt og nationalt niveau (år 1: 200 besøgende, år 2: 350 besøgende, år 3: mindst 500 besøgende for at lægge sig på dette niveau)

- at der konkret og effektivt bliver gjort op med myten i befolkningen om, at der ikke kan dyrkes æbletræer i Vestjylland med særlig stort udbytte

- udvikling af forarbejdede kvalitetsfødevarer bestående af æbler som en central ingrediens ud fra et smagsmæssigt kriterium
- få identificeret og introduceret nye æblesorter i havebruget, der kan gro og udvikle æbler i kystnære egne af Vestjylland.

Sorter & mængder:

I afsnit 1 forestår Pometet udvælgelsen af sorter samt beplantningsformen. Det forventes, at samlingen består af mindst 45 sorter efter to år (se sortoversigt i brev stilet til Direktoratet ultimo juli 2008). Der plantes tre træer af hver sort, men der podes 10 stk. af hver – de 7 andre placeres i områder som projektet ”Rødding – Æblets by i Salling” disponerer over. Her skal der efter opdraget hver gang ved udplantning laves en beplantningsplan, så det vil til enhver tid også her at kunne identificere det enkelte træ. Disse beplantninger registres via GPS på GIS-baserede kort.

I afsnit 2 podes der 5 træer af hver sort – en placeres i afsnit 2, mens de andre fire placeres i områder som æbleprojektet i Rødding disponerer over. Afsnit 2 forventes i løbet af 4 år at nå 25 forskellige sorter.

Vurdering af egnethed til miljømæssig drift:

Ved vurderingen af egnethed til miljømæssig drift er der tre forhold som ligger som forudsætning for vurderingen, og som særligt karakteriserer den vestlige del af Danmark:

1. nedbørsmængdens størrelse (relativ større end i resten af landet)
2. vindforholdene (typiske vindretning i Danmark er vestenvinden og i sigtelinje ligger Vestsalling direkte overfor Thyborøn)
3. blandingsjorden (grundet afvandingen fra gletcherisen under istiden – området ligger vest for hovedstilstandslinjen under sidste istid)

Disse tre forhold er afgørende for udvælgelsen af parametre til vurderingen for egnethed til miljømæssig drift koblet til valg af grundstamme.

Hvert træ undersøges en gang om året i aug/sept og resultaterne registreres på en skala fra 1 – 10 for graden af følgende skadevoldere:

- skurv
- frugttræskræft
- andet (eks. flueplet/sodplet, rød æblebladlus)

Angrebene størrelse tager vi som et udtryk for den enkelte sorts egnethed til under det pres træet udsættes for ved ikke at der ikke bruges sprøjtemidler til under de givne forhold at kunne gro. Disse parametre er dels et udtryk for anbefalingerne i dag fra Pometet samt dels resultater fra undersøgelserne i ”Danmarks Frugtavl”

Andet:

Der planlægges med periodevis dyrehold under æbletræerne af gæs og får.

Formålet er flersidigt:

- fra SES og Museet på Spøttrup Borg er der en stærk interesse i at få genskabt et middelalderlandskab med træer, hvorunder der går dyr i området ved Spøttrup Borg
- fra lokalbefolkningen er der et ønske om en udnyttelse af givne muligheder

- fra Demonstrationsprojektet er det i et miljøvenlig driftsforms perspektiv relevant, at der går dyr imellem træerne, når træerne har den nødvendige beskyttelse
- det forventes, at der kan gødskes med kompost dannet på baggrund af komposteret dybstrøelse.

Sorter, der indgår i vurderingen af fødevarekvalitet:

Alle sorter i afsnit 1.

Hvilke fødevarekvaliteter, der vil blive vurderet, hvordan vurderingen vil foregå (evt. søgning efter kendt viden):

Fødevarekvalitet kan defineres på flere måder med samme udgangspunkt – spisekvaliteten af friske æbler og mostkvaliteten.

Det friske æble vurderes ud fra to forhold – en objektiv og en mere subjektiv.

Som en forudsætning for vurdering af fødevarekvaliteten skal den enkelte sorts optimale tidspunkt identificeres. Dette gøres løbende ved måling af stivelsen i æblet ved en stivelsestest. Æblerne vurderes i en skal 1-10 ved at dyppes i Lugol/Kutan.

Den objektive:

Måling af sukkerindholdet sker på det optimale tidspunkt med et refraktometer .

Den subjektive vedrører smagen:

Institutionerne i Rødning vil fremover sørge for, at der hver dag i institutionerne (dagplejen, børnehaven, de to skoler, plejehjemmet (beboere og dagcenterfunktion)) vederlagsfrit er æbler eller most tilgængelig for brugerne.

Vurderingen udføres på to måder:

1. Frisk frugt:

Der vil ske en koordinering af sorterne, der udleveres på det mest optimale tidspunkt smagsmæssigt med henblik på en registrering af det umiddelbare indtryk af, om den enkelte sort falder i brugers smag – denne registrering bliver foretaget på et dagligt indberetningsskema, som samles sammen ugentligt, hvorefter der sker en sammenskrivning, hvor resultaterne opgøres i grupper på baggrund af aldersmæssige kriterier. Disse resultater sammenholdes med sukkeranalysen.

For hver sort foretages en blindtest af de tilgængelige sorter på det mest optimale tidspunkt af de samme 10 mennesker hver måned. Smagen vurderes ud fra følgende kriterier efter at æblerne er skrællet:

- Smag i forhold til personlig nydelse
- Konsistens (fasthed af æblet)
- Lugt
- andet

2. Forarbejdet frugt:

Den enkelte sort mostes hver for sig og vurderes af de samme 10 mennesker.

Vurderingen bygger på:

- Smag
- Udseende

- Lugt
- Andet

Andet (af relevans for vurderingen af egnethed til fødevarer):

Det er relevant at inddrage en vurdering af moskvaliteten - dette er pt. ikke indeholdt i Demonstrationsprojektet, men vil blive drøftet med børneinstitutionerne i Rødding.

Anfør plan for formidling (herunder miljømæssig drift), indhold, målgrupper mv.

Formidlingsstrategien:

Så mange som muligt skal nås på en så effektiv og i forhold til den enkelte så målrettet måde som muligt.

I en markedsforståelsesperspektiv vil målgrupperne deles op i segmenter med henblik på at nå gruppen i det enkelte segment formidlingsmæssigt på den bedst og mest effektive mulige måde. Denne formidlingsstrategi indebærer hermed, at det bliver helheden af alle de midler (initiativer, handlinger, aktiviteter mv.) som Demonstrationsprojektet råder over.

Organisatorisk betyder dette:

- at formidlingselementer kobles til de løbende handlinger der er i Demonstrationsprojektet
- at formidlingselementet også er et selvstændigt initiativ i forhold til det der generelt sker i Demonstrationsprojektet og de bagved liggende overvejelser
- at formidlingselementet også kan tage udgangspunkt i sanserne – se, smage, lugte, lytte, høre
- at formidlingselementet også kan tage udgangspunkt i specifikke segmenter

Løbende information om stedet:

Her prioriteres IT. Alle kan søge på dette og der vil løbende ske formidling til den skrevne presse (lokalaviser og fagpresse) samt de elektroniske medier mindst 4 gange årligt.

Der oprettes en hjemmeside for ”Anton Pedersens Æble-samling” hvorfra interesserede kan abonnere på et nyhedsbrev. Vestsalling Pødeklub har særdeles gode erfaringer i forhold til brug af hjemmeside og ikke mindst i forhold til at gøre den let tilgængelig i forhold til mere brede grupper. Hjemmesiden vil dels være aktuelt stof i forhold til arter, årets gang i ”Anton Pedersens Æble-samling” samt faglige problemstillinger. Der oprettes et kalenderafsnit.

Endvidere vil der blive udarbejdet elektroniske nyhedsbreve efter Moos’ principper på baggrund af en gennemført interessentanalyse.

Specifik information om stedet:

Hjemmesiden opbygges med et dialogforum. Der vil blive afholdt arrangementer for specifikke grupper.

Besøg:

I et samarbejde med museet på Spøttrup Borg arrangeres ”åbent hus”, hvor samlingen præsenteres for offentligheden. Endvidere kan der aftales individuelle og gruppebesøg på stedet.

Arrangementer/events:

Med udgangspunkt i følgende aktuelle temaer som frugt, æbler, sundhed, den gode smag, natursyn, selvforsyning, miljømæssig drift, podning, sorts identifikation, Æblets Dag, ”genbank” o. a.

afholdes der mindst 4 årlige initiativer med adgang for alle. Disse initiativer laves i samarbejde med relevante fagfolk lokalt, regionalt, nationalt og/eller internationalt.

Anfør sorter, hvilke fødevarekvaliteter, der demonstreres, hvordan demonstrationen foregår, annoncering, hvem den rettes mod mv. formidling af fødevarekvalitet:

Disse arrangementer sker efter princippet ”hands on”, dvs. at her skal folk have tingene i hånden – smage på tingene, have mulighed for selv at lave most. I forhold til forpligtelsen i en mulig bevilling vil de initiativer, der skal iværksættes blive annonceret via hjemmesiden, nyhedsbreve og den offentlige presse og dermed får offentligheden adgang til at se, overvære, deltage i samt kommentere, drøfte og stille spørgsmål.

Information mere bredt om plantegenetiske ressourcer med hovedemner, målgrupper og hvordan:

Der vil mindst blive et årligt temamøde med relevant ekstern part deltagelse.

Andre informations- og formidlingsaktiviteter herunder udarbejdelse af informationsmateriale, undervisningsmateriale, målgrupper, hvordan, oplysning om adgang til at skaffe planter til interesserede, andre aktiviteter af relevans for formidling og information og udbredelse af de gamle sorter:

1. Skolernes 6. klasser i Rødding adopteres sammen med klassernes forældre hvert år af *Anton Pedersens Æble-samling* med det formål, at eleverne indgår i arbejdet. Herudover lærer alle eleverne podeteknik, udplantning og vedligeholdelse af æbletræerne samt formidling af viden om *Anton Pedersens Æble-samling*. Endvidere producerer hver årgang 150 træer til salg til publikum ved de tilbagevendende events det følgende år. Disse midler går ubeskåret til klassekasserne til brug ved den traditionsbundne lejrskole på Bornholm. Samme klasse deltager i 6 årlige Torvedage i Skive.
2. Der iværksættes en informations- og mødekampagne i Vestjylland overfor særligt ældre borgere med henblik på at finde gamle æbletræer, der kan gro og udvikle frugt i kystnære egne i Vestjylland bestående af materialer og foredragsoplæg
3. I samarbejde med Spøttrup Borg etableres der på Borgmuseet hvert år arrangementer for æble- og havebrugsinteresserede borger i stil med ”Æblets Dag”
4. Publikums adgang sikres gennem annoncering på hjemmesiden, i Kultinaut, lokale, regionale og nationale organer på tidspunkter mindst i forhold til:
 - a. Pødeaktiviteter
 - b. Udplantning
 - c. Vedligeholdelse
 - d. Blomstring
 - e. Plukning af æbler
 - f. Mosteridage
5. Anton Pedersens grav på Volling Kirkegård forsøges fredet med henblik på to forhold – dels at sikre dens beståen femover og dermed inddrage den i fortællingen om *Anton Pedersens Æble-samling* og dels hædre personen ved at istandsætte gravanlægget med en for personen relevant beplantning – dette sidste drøftes med relevante fagpersoner.
6. Pødeaktiviteter afholdes som åbne arrangementer med mulighed for at anvende pødekviste fra samlingen.
7. Der udarbejdes skriftligt informationsmateriale om *Anton Pedersens Æble-samling*

8. Med baggrund i erfaringerne fra ekskursioner af skoleklasser udarbejdes undervisningsmaterialer om sorter, podning mv.

Tilskud fra anden side:

Der er ikke specifikt søgt tilskud til *Anton Pedersens Æble-samling* andre steder fra, men allerede givne puljemidler kan direkte anvendes i et omfang af kr. 85.000,- til etableringen af en "genbank" i Rødding fra bevilligede projektmidler til projektet "Rødding – Æblets by i Salling".

Yderligere oplysninger:

Herudover vil der være en meget stor synergi imellem Demonstrationsprojektet og projektet "Rødding – Æblets by i Salling".

Endvidere vil der blive en stor symbiose med det der sker i Rødding i de forskellige projekter, omkring Spøttrup Hallen, på Museet Spøttrup Borg samt i Slots- og ejendomsstyrelsens arbejde i haveanlægget på Spøttrup Borg. Dette vil videre skabe meget synergi i forhold til Demonstrationsprojekt, der vil være med til at sikre *Anton Pedersens Æble-samling* mange år fremover.

Til disse enkelte projekter hver for sig er der søgt og bevilliget penge.

Bilag:

- Bilag 1 – bevillingsskrivelse fra Velfærdsministeriet
- Bilag 2 – uddybende ansøgningsskrivelse – dette papir
- Bilag 3 - projektbeskrivelse "Rødding – Æblets by i Salling" samt nyhedsbreve 1-5
- Bilag 4 - kort over området – map-info samt matrikelkort
- Bilag 5 – vedtægter for Vestsalling Pødeklub samt årsberetning fra sidste generalforsamling

Se endvidere:

- [www. Pødeklub.dk](http://www.Podeklub.dk)
- Perspektivplanen for Have- og voldanlægget på Spøttrup Borg